

AI för alla – eller bara för eliten?

AI för alla – eller bara för de med makt?

Introduktion

Under de kommande veckorna kommer vi – [Michael B.](#), [Egzon Sopaj](#) och [Jimmy Andersson](#) – att publicera en artikel varje **tisdag** där vi utforskar framtiden ur både ett **teknologiskt, filosofiskt och samhälleligt** perspektiv.

Vi vill inte bara rapportera om förändringar, utan även **nyansera och analysera** de möjligheter och utmaningar som väntar oss. Från **AI och innovation** till **människans roll i en exponentiell värld**, så vi bjuder in dig som läser till att reflektera, diskutera och blicka framåt tillsammans med oss.

Denna vecka nyanserar vi frågan: Är AI en kraft för alla eller bara för dem som redan har makt och resurser?

Vem sitter på makten?

Redan idag domineras AI-utvecklingen av ett fåtal stora techföretag och dessa bolag har tillgång till enorma mängder data samt världsledande forskare och har ekonomiska muskler. De formar i praktiken inte bara **vilken teknik som utvecklas** utan kan också styra **hur den används** så vem den gynnar och vem eller vilka kan lämnas utanför? Resultatet är ett asymmetriskt landskap där **inflytande och innovation koncentreras hos en global elit**, medan stora delar av världens befolkning står utanför den digitala transformationen.

Tekniken speglar samhället

En vanlig missuppfattning är att AI är neutral, men det är den inte. Alla AI-system tränas på data och **data är en spegling av verkligheten** inklusive våra fördomar, strukturer och historiska orättvisor. Om text historiska data visar att män oftare anställts som chefer så kommer AI:n att fortsätta föreslå män, om vissa grupper fått färre bostadslån, lär sig algoritmerna att det är så det "bör" vara. **AI kan alltså inte bara återspegla ojämlikhet utan har möjlighet att både förstärka och automatisera den.**

Författare: © 2025 Michael Bohman. Får delas fritt med angiven källa.

LinkedIn: <https://linkedin.com/in/mibotech>

GitHub: <https://mibotechcoder.github.io/tech-and-future-reflections/>

Artikel utgiven: April 2025

Sida 1 av 3

Det handlar om mer än teknik

När AI påverkar vem som får ett jobb, ett lån eller en plats på universitetet då pratar vi inte längre om teknik., då pratar vi om **etik, mänskliga rättigheter och demokrati**. Många AI-system implementeras idag utan insyn, utan konsekvensanalys, och ofta utan att de grupper som påverkas får komma till tals. Samtidigt breder AI ut sig till allt fler områden, från tex. rättssystem, skola och vård där besluten inte bara är tekniska, utan **djupt mänskliga**.

En ny våg av ojämlikhet?

Varje teknologiskt skifte har det historiskt skapats **nya möjligheter men också nya klyftor, det är viktigt att veta!** Industrialiseringen förbättrade levnadsstandarden men skapade också barnarbete och exploatering. Digitaliseringen gav oss global kommunikation men också centraliserad makt hos några få plattformar. Nu riskerar AI att skapa **ett digitalt klassamhälle**, där tillgång till teknik, data och utbildning blir avgörande för framtida inflytande. De som har utbildning, nätverk och kapital ligger steget före. De andra halkar efter eller stängs ute helt.

Dags att prata om det som verkligen spelar roll

Det är dags att ställa de riktigt viktiga frågorna:

– **Vem får delta i den digitala utvecklingen? Vem tjänar på AI och vem betalar priset? Vad händer med demokratin när beslut automatiseras och vad vill vi att tekniken ska göra för oss människor och som samhälle i helhet?**

Fyra saker vi kan, måste och bör göra

För att bygga en mer **rättvis, inkluderande och hållbar AI-framtid** behöver vi agera nu:

1. **Folkbildning och digital allmänbildning:** Alla behöver förstå AI och inte bara hur den används, utan vad den betyder för samhället.
2. **Etiska riktlinjer och reglering:** Transparens och ansvar måste vara grundkrav, det är inte marknaden som ska sätta gränserna.
3. **Stöd till alternativ teknikutveckling:** Open source-projekt, lokala initiativ och ideella modeller måste få resurser och synlighet.
4. **Nya former av ägande:** AI-kooperativ där tekniken ägs och styrs gemensamt för kollektivet, inte bara för aktieägare.

Vems framsteg pratar vi om?

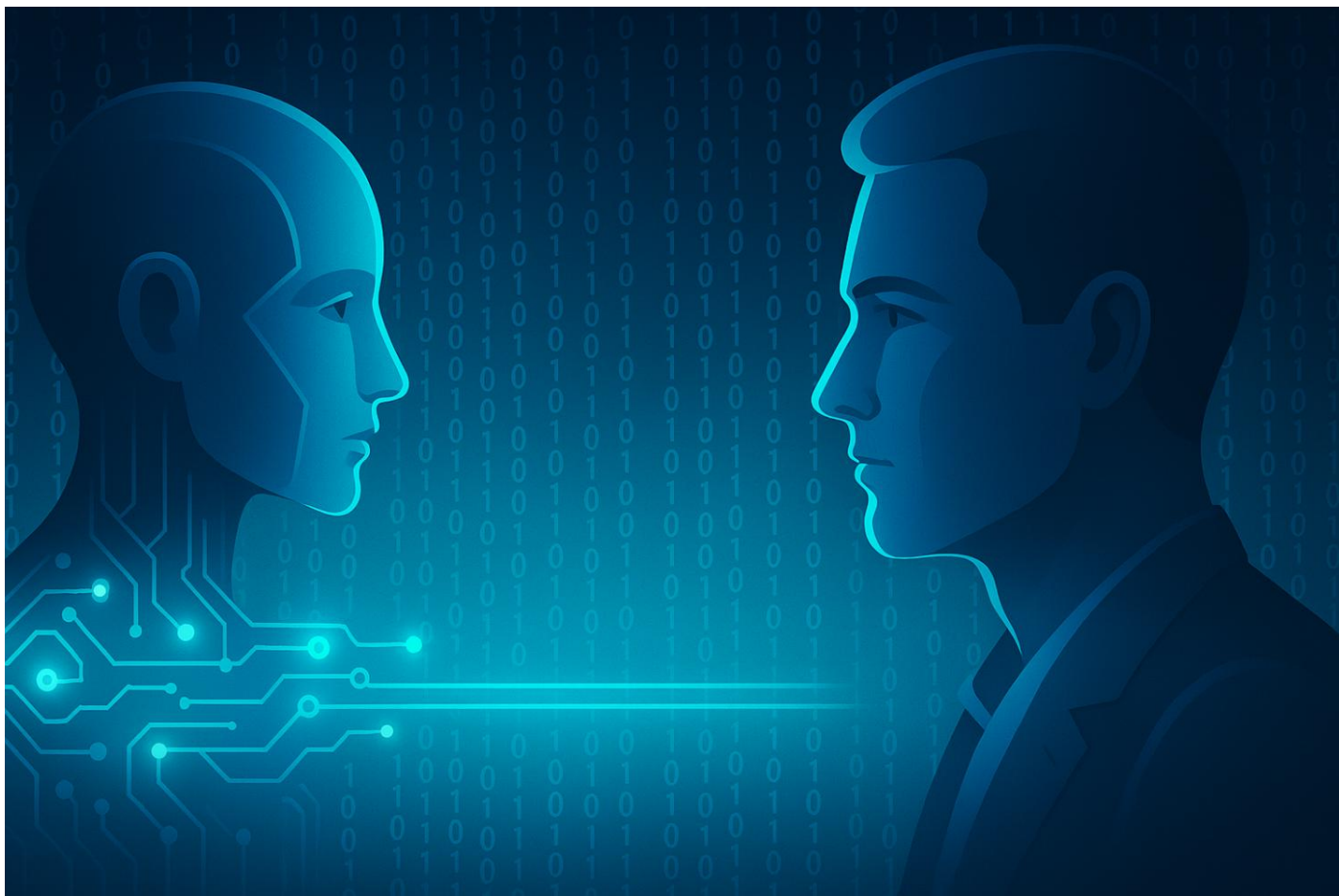
”Framsteg” låter positivt men **framsteg för vem? På vems bekostnad?**

Vill vi ha teknik som maximerar produktiviteten, även om det sker på bekostnad av människans trygghet och värdighet? Eller vill vi använda tekniken för att **stärka mänskliga rättigheter, social rättvisa och kollektiv intelligens**? Valet är inte tekniskt det är **etiskt, politiskt och mänskligt**.

Förminska bilden

Redigera bild

Ta bort bild

Slutsats: Bara om vi agerar gemensamt kan vi behålla kontrollen över framtiden

AI kan bli en **frigörande kraft**, ett verktyg som gör livet enklare, stärker demokratin och öppnar nya dörrar. Men bara om vi ser den för vad den är: ett **verktyg som format av våra beslut, våra prioriteringar och våra värderingar**. Så låt oss prata mindre om vad AI kan göra och mer om **vad vi vill att den ska göra**, hur den tjäna mänskligheten och inte tvärtom.

Vad tänker du?

AI formar framtiden i snabb takt men vems framtid blir det, och på vems villkor? Vad behöver vi göra redan idag för att tekniken ska gynna *alla* och inte bara några få?

💬 Dela gärna dina tankar – vi är nyfikna på hur *du* som läsare ser på det?

#AI #TeknikOchMakt #DigitalDemokrati #Aetik #DigitalInkludering #FramtidensTeknik #TechForGood #AllförAlla